

Ons ziekenhuis is een dorp in de stad. Jan Van Rompaey trok naar de koffieshop van campus Gasthuisberg. Om er te luisteren naar gewone en bijzondere verhalen van mensen die hier passeren.

DORP IN DE STAD

Jan Van Rompaey

Woordeloos bij elkaar horen

De man staart voor zich uit. Hij zit op een bank, iets verder dan de eigenlijke koffieshop. Dat komt omdat er een mobiel bed naast hem moet kunnen staan.

Daarin ligt Ramazan, zijn ernstig gehandicapte zoon die 25 is geworden en die hij toch 'het kindje' blijft noemen. Voorbijgangers doen hun best om het hoofd niet om te draaien, maar ik zie toch het medeleven dat spreekt uit de vluchtige blikken.

Ramazan beweegt nauwelijks, soms maakt hij een klaaglijk geluid en stamelt iets waarvan ik alleen 'mama' versta.

Dan legt de man liefdevol een hand op Ramazans arm.

Ali is Turks en woont al 26 jaar in Rupelmonde, maar hij spreekt moeizaam Nederlands. Ons gesprek verloopt stroef, met veel stiltes. De recorder heeft het allemaal opgenomen, maar achteraf moet ik toch veel raden en ontcijferen. Een

momentopname, zoals alle gesprekken die ik hier in het ziekenhuis voer. Vader en zoon. Vader en zijn kindje.

ALI EN RAMAZA

Ali (53): "We hebben drie kinderen: Ramazan en twee meisjes. Ramazan is de oudste, zijn zussen studeren aan

hem mee. Ik werk als schrijver in een bedrijf in Bornem en ik heb verlof moeten nemen. En nu wacht ik. Het duurt lang."

Wat is er Ramazan overkomen?

Ali: "Hij kreeg een hersenbloeding toen hij nog in de buik van zijn moeder zat. Hij is in dit ziekenhuis op de

"Wij willen niet dat hij ergens ver van ons ongelukkig is"

een Antwerpse hogeschool, ze studeren marketing en officemanagement. Een zus is nu bij de dokter met de mama. De mama heeft borstkanker gehad, ze is geopereerd en is nu hier op controle. En Ramazan kan niet alleen thuisblijven, dus nemen wij

wereld gekomen en bij de geboorte zag men meteen dat hij voor het leven zwaar gehandicapt zou zijn. We wisten al tijdens de zwangerschap dat het niet goed ging, maar zo ernstig hadden we het niet verwacht. Ze hebben hem dan hier in Leuven

Ramazan, Ali en Jan Van Rompaey

dagen, twee, drie. Eigenlijk willen we graag definitief teruggaan: als je het mijn vrouw vraagt is ze morgen weg. Maar het kindje is een probleem. Hier kunnen de dokters beter voor hem zorgen. Ramazan is ook vaak ziek, daar moeten we mee rekening houden. Wij zullen dus nooit terug kunnen. U moet weten, meneer: onze familie hecht heel veel belang aan Ramazan, wij hebben een sterke familieband en wij zijn zeer aan hem gehecht. We zouden niet willen dat hem iets overkomt.”

“Onze dochters Elif en Zeyrep wonen nog bij ons: ze helpen zoveel mogelijk, en ze zijn ook zo gehecht aan hun broer. Hij is zo kwetsbaar. We zouden echt niet weten wat te doen zonder hem. Maar het is zwaar, mijn vrouw heeft een schouderprobleem omdat ze hem zo vaak moest optillen.”
(Ramazan zegt iets)

Begrijpen jullie hem?

Ali: “Nee, dat niet. Een paar woorden misschien, die wij alleen begrijpen. Hij zegt eigenlijk alleen maar *mama*. Maar we willen hem toch niet naar een instelling brengen; dat zou niet goed zijn voor hem. Thuis is beter. Misschien als we er allebei niet meer zijn, dan wel. Maar anders niet.

Denken jullie dat Ramazan ondanks alles gelukkig is?

geopereerd, maar beter kan hij niet meer worden. Later heeft hij nog vaak hier in het ziekenhuis gelegen. Het is moeilijk om met ons kindje te leven. Altijd thuis, we kunnen maar moeilijk weg, meneer. Vroeger kon hij nog naar een school gaan, een dagcentrum. We brachten hem 's morgens en haalden hem 's avonds weer op. Maar sinds twee jaar is hij thuis. Dat is moeilijk, hij heeft veel aandacht en zorgen nodig. Optillen, naar bed brengen: dat doe ik als ik van het werk kom. Maar wij willen niet dat hij ergens, ver van ons, ongelukkig is. Gelukkig kan mama voor hem zorgen, maar toen werd zij zelf ziek. Dat was het moeilijkste: toen ook de mama ziek werd en ik voor alles moest zorgen.”

Gaan jullie soms nog terug naar Turkije?

Ali: “Ja, maar ook dat is moeilijk. Ons kindje kan niet mee, hij mag niet vliegen en met de auto is het te ver. En dus ga ik alleen naar onze familie, nooit lang, altijd maar voor enkele

Ali: “Jazeker, we denken van wel. Als hij in de winter lang moet binnen blijven is hij droevig gestemd, maar in de zomer is hij opgewekt omdat we hem naar buiten brengen.”

Het leven heeft u niet gespaard.

Ali: “Ja, dat is waar. Altijd problemen, we zijn al zo vaak hier geweest. Maar we moeten nu eenmaal verder leven, er is geen andere oplossing. Als we dood zijn blijft het kindje alleen achter. En dat kan niet, dat is moeilijk om uit te leggen. Maar ja, we moeten dit nu eenmaal accepteren. Zo is het en niet anders.”

JOHN EN HILDE

Zij was conservatoriumstudente, hij leraar klavecimbel. Hij was zeventien jaar ouder, en ze werd verliefd. Dat is dertig jaar geleden. Verliefd is ze nog altijd, alleen is het leven nu iets ingewikkelder dan toen. Nu zitten ze samen te wachten op het resultaat van een onderzoek. Hij heeft een auto-immuunziekte waarvan ze de oorzaak maar niet vinden. John praat vlot Nederlands met een onmiskenbaar Amerikaans accent.

John (69): “Ik studeerde in Chicago en in de jaren zeventig week ik uit naar Canada omdat ik niet naar de oorlog in Vietnam wilde, uit een soort van overlevingsinstinct. Ik ben klassiek muzikant van beroep en na Montreal ging ik mij in Antwerpen perfectioneren in klavecimbel. Ik kende de stad door de wereldbe-

John en Hilde: “Hij was de ware voor mij en dat is hij nog altijd.”

roemde verzameling oude instrumenten in het Vleeshuis, en mijn toenmalige professor gaf er les. Van Antwerpen ging het naar Parijs: daar woonde ik tien jaar. Terwijl reisde ik als klassiek musicus door Europa, soms als solist, soms met een kamerorkest."

"Nog wat later ben ik iemand achterna gereisd naar Brussel. Ondertussen had ik een belangrijke muziekprijs gehaald in het concours van het Festival van Vlaanderen in Brugge. Ik kende dit land dus wel een beetje. En zo kwam ik in het Gentse conservatorium terecht waar ik klavecimbel ging doceren. Daar heb ik Hilde ontmoet: het klassieke verhaal."

"Voor mij was het liefde op het eerste gezicht"

Hilde (52): "Ja, leraar en leerling. Ik was 22 en onschuldig. Ondanks het leeftijdsverschil viel ik meteen voor hem. Voor mij was het liefde op het eerste gezicht; ik heb sindsdien nooit meer een andere relatie gehad. Hij was de ware voor mij, en dat is hij nog altijd."

John: "Ik had al enkele relaties achter de rug, had veel gereisd en de wereld gezien. Geleidelijk ben ik van haar gaan houden. Ze speelde uitstekend klavecimbel en dat gaf in het begin een sterke band tussen ons."

Wat trok u in haar zo aan?

John: "Ze was zo'n typisch West-Vlaams meisje."

Hilde: "Braaf ..."

John: "Ja, maar ook wat schuchter: ze nam niet graag risico's. Ik kon vergelijken, want ik heb zowat overal lesgegeven, en vooral in Frankrijk: daar zaten de studenten vol energie. Als leraar moest je die energie kanaliseren. In Vlaanderen moest je zoeken naar die energie, en de leerlingen als het ware provoceren."

Hou je dan meer van Franse leerlingen?

John: "Neenee, dat is een *silly question*. Als leraar hou ik van die Franse energieke leerlingen, die je maar met

moeite in bedwang kunt houden. Dat is dankbaarder, je krijgt te maken met de passie voor het musiceren. Maar als partner geef ik de voorkeur aan het karakter van zo'n Vlaams meisje. Ik vind het zalig om met zo iemand samen te zijn. Natuurlijk hield ik niet enkel van Hilde om haar kwaliteiten als studente: er speelden veel andere factoren mee, zoals haar gevoelsleven en haar morele kwaliteiten."

Je hebt zoveel nationaliteiten gekend. Waarin verschillen de Vlamingen?

John: "Ik heb bijna dertig jaar in Brussel geleefd en heb lang lesgege-

ven in Vlaanderen. Ik spreek voldoende Nederlands om de mensen hier goed te leren kennen. En weet je waarom ik hier zo graag gewoond heb? Je kunt daar geen simpele uitleg over geven, maar Vlaanderen is een *carrefour*. En dan bedoel ik niet het warenhuis, maar een kruispunt. Jullie leven op een Europees knooppunt waar diverse culturen en talen samenkomen. Jullie zijn omringd door andere culturen, dat voel je overal."

Gaat u nog vaak terug naar Amerika?

John: "Zelden. Vlaanderen en Franstalig Europa zijn nu mijn *hometown* geworden. De States zijn me te gevaarlijk sinds Bush in 2000. Ik kan het weten, want ik groeide op in dat milieu van de conservatieve zwijgen-

de meerderheid, zoals men ze toen noemde. Maar het is al lang geen *zwijgende* meerderheid meer. Wat Europa zo fantastisch maakt, is dat er zo veel talen gesproken worden: in de States spreekt iedereen maar één taal. Zelf "woon" ik nu op twee plaatsen: ik heb ook een huis in de Bourgogne."

Jullie wonen dus niet samen?

John: "Jawel. We wonen parttime samen, maar het is een fulltime relatie (*ze moeten allebei lachen*). Hilde is voltijds aan het werk, ze geeft ook les. Ik woon in Frankrijk, en *wij* wonen in West-Vlaanderen."

Hilde: "Anderen kunnen dat gecompliceerd vinden. En het is inderdaad geen gewoon leven."

Ga dan mee naar Frankrijk, dat is toch eenvoudiger?

Hilde: "Op dit moment in ons leven is het beter zoals het nu is, hoe vreemd dat ook moge klinken. We hebben elk ons leven en onze bezigheden. En we vertrouwen elkaar."

John: "We zien wel wat het leven voor ons in petto heeft. Ik ben nu met pensioen, maar elke dag is er nog muziek in mijn leven. Ik mis mijn tijd als leraar omdat ik toen de hele dag met muziek bezig was. Maar nu ik geen les meer geef, speelt de muziek pas de rol die ze moet spelen: ze maakt nu essentieel deel uit van mijn bestaan. De muziek brengt vrede in mijn hoofd en mijn hart."

SIENTJE, HILDE EN BABETTE

Een jonge moeder, met haar dochttertje en haar moeder. Babette (een jaar en twee

Sientje met dochter Babette en moeder Hilde: "Ik heb er geen moment over moeten nadenken om hen weer in huis te nemen"

weken) beschikt over een smartphone waarmee ze op tafel hamert en die ze nu en dan op de grond keilt. Oma Hilde en moeder Sientje geraken haar met moeite de baas. Sientje woont al enige tijd terug bij haar moeder, in de luwte van het ouderlijke huis. Mét Babette, en dat zal moeder geweten hebben.

Sientje (24): "Mijn man en ik zijn uit elkaar en ik ben teruggekeerd naar mijn moeder. We woonden niet ver, eigenlijk maakte het niet zo'n verschil. Scheiden op die leeftijd is jong, inderdaad. Maar mijn ex en ik zijn nu goede vrienden. Het gaat beter dan toen, maar het komt nooit meer goed. Het is goed zoals het is, vind ik. Alleen jammer dat Babette om de

"Zonder mijn moeder was ik er niet meer"

veertien dagen een weekend naar haar papa gaat en ik haar dan moet missen."

Moeder Hilde: "Ik wist al langer dat het mis ging en ik heb er geen moment over moeten nadenken om hen weer in huis te nemen. Als moeder ben je dat aan je dochter verplicht. Die beslissing is er spontaan gekomen."

Sientje: "Ik heb al zes jaar diabetes, maar dat was redelijk onder controle: geregeld suiker meten, drie keer per dag een prikje geven. Tot ik een blaasontsteking kreeg en de diabetes

daar fout op reageerde. Braken, uitdroging, hevige dorst. Dat kan blijkbaar gebeuren: mensen met diabetes kunnen sterven aan een infectieziekte, maar dat wist ik niet. Ik werd flink ziek, de huisarts schreef een antibioticum voor en rust. Ik bleef dan maar beneden op de sofa slapen, daar kon ik recht zitten als de pijn heviger werd."

Moeder Hilde: "Maar ik ben een slechte slaapster en ik ging enkele keren kijken. Toen ik gestommel hoorde in de badkamer, dacht ik: dat is niet normaal. Ik zag meteen dat ze er slecht aan toe was. Ze moest braken en haar ogen stonden niet goed. Ik ben bij haar gebleven, maar ze

werd zienderogen zieker en ik heb toen de beslissing genomen om haar in de wagen te stoppen en met haar naar Gasthuisberg te rijden.

Onderweg zakte ze tegen mij aan en zei niets meer: toen wist ik dat het héél dringend was. Ik heb de hele rit tegen haar gepraat: 'Volhouden Sientje, we zijn bijna op Spoed, niet in slaap vallen, Sientje'."

"Bij de spoedgevallendienst hebben ze haar onmiddellijk in een box gelegd en zijn ze met een behandeling begonnen. De artsen zeiden dat we net op tijd waren: als we nog langer hadden gewacht, was ze er nu niet meer. Op dat moment kon ze al niet meer op haar benen staan. Ik was haar bijna kwijt. Een fantastische verpleger is de hele nacht bij haar gebleven."

Sientje: "Ze hadden het over *sluipdood*. Akelig."

Hilde: "Het was echt kantje boordje. Dat is de moederlijke intuïtie... ik heb er niet over nagedacht. Een moeder weet automatisch wat haar te doen staat."

Sientje: "Ik heb toen nog twee dagen op intensieve zorgen gelegen en ik hoor ze daar nog zeggen: *hier ben je veilig*. Dat was zo geruststellend, iets wat je bijblijft. We beseffen nu pas dat ik aan de dood ontsnapt ben. Zonder mijn moeder was ik er niet meer, ik besepte niet eens wat mij overkwam. Ik ben haar ongelooflijk dankbaar. Wat kan ik nu doen?"

Hilde: "Een bloemetje zal wel volstaan."

Sientje: "Ik heb echt geluk gehad: dat mijn mama een slechte slaper is,

dat ze op het juiste moment de juiste beslissing heeft genomen, dat ik zonder problemen en tijdig hier ben geraakt. En dat ze in het ziekenhuis onmiddellijk de juiste behandeling hebben gestart."

SOFIE EN BELLIE

Bellie (11 maanden) kijkt me met haar staalblauwe oogjes argwanend aan. Ze vertrouwt me niet, denk ik. Ik neem haar moeder in beslag. Er loopt een slangetje van haar neusje naar het pipetje van mama. Die spuit nu en dan wat voedsel in en dat komt langs een sonde rechtstreeks in haar maagje terecht. Bellie moet door verwickelingen bij de geboorte namelijk deels kunstmatig gevoed worden.

Sofie (27): "Ze moet echt nog leren eten. Bellie is ons eerste kindje. Ze is een prematuurkje, drie en een halve maand te vroeg geboren, 420 gram. Een lichtgewichtje. Ze heeft moeten vechten voor haar leven en de vier eerste maanden bracht ze in het ziekenhuis door. Eigenlijk heeft ze sindsdien een goed parcours afgelegd, maar ze moet nog veel inhalen."

Wist je dat het een probleemkindje zou worden?

Sofie: "Nee, alles ging goed tijdens mijn zwangerschap. Ze zagen wel dat het kindje onvoldoende bijkwam. De dagen voor de geboorte bleek dat het hartje begon te verzwakken en hebben ze haar met een keizersnede op de wereld gezet. Na de geboorte vertelden ze me dat er kans was op een hersenbloeding, dat er iets mis kon zijn met de longetjes, dat ze allerlei infecties kon krijgen."

Je moet toen wel erg geschrokken zijn.

Sofie: "Ja, tot op dat moment leef je op een roze wolk en opeens zit je hoofd vol met zwartgallige gedachten. Ik was erg bang, zeker toen ik zelf uit het ziekenhuis werd ontslagen en Bellie moest achterlaten. Dat is niet goed voor de band tussen moeder en kind. Je ziet haar enkele uren per dag en voor de rest zijn het de artsen en de verpleegkundigen die zich om haar bekommeren. Pas na zes weken konden ze zeggen dat haar overlevingskans groot was, maar ze moet nog heel vaak op onderzoek komen."

Hoe groot was de ontgoocheling?

Sofie en Bellie: "Ze heeft al wat meegemaakt in haar jonge leven."

Sofie: "Toen ze kwamen zeggen dat er al die problemen waren, had ik het moeilijk. Slechts één op de vier kindjes met dezelfde problematiek wordt echt gezond, zeiden de artsen. De helft overleeft het niet en van de overlevenden is de helft zwaar gehandicapt. Ik begon te denken hoe dat moest als Bellie gehandicapt zou zijn en hoe we daar dan moesten mee omgaan. Je accepteert het natuurlijk: als het zo is, is het zo. Maar het maakt wel een groot verschil. We zijn nog jong en het zou ons leven drastisch veranderen. Ja, ik ben bang geweest."

"De dokters zeiden me dat het ergste voorbij zou zijn als ze dag 25 zou halen... Toen het zover was voelde ik mij al een stuk beter. Het onheil overkomt je en je ondergaat. Pas achteraf, nu alles veel beter gaat, besef je waaraan we ontsnapt zijn."

Heb je een moment spijt gehad? Beter geen kindje?

Sofie: "Nee, dat niet. Maar ja, het is nu goed gegaan. Als het verkeerd was gelopen zou ik er nu misschien anders over denken..."

"Ik begon te denken hoe het verder moest als Bellie gehandicapt zou zijn"

Houdt Bellie er iets aan over?

Sofie: "De hersenscans wijzen alvast uit dat op dat gebied alles normaal is. Maar ze is natuurlijk te klein voor haar leeftijd en te licht. Ze heeft een tijdje een monitor gehad om haar ademhaling te controleren. Ze hebben haar oogjes moeten laseren... Baby's die lang zuurstof nodig heb-

ben, krijgen een afwijking aan de ogen. Ja, ze heeft al wat meegemaakt in haar jonge leven. Maar kijk hoe levendig en alert ze nu is."

Denken jullie aan nog meer kinderen?

Sofie: "We willen nu in de eerste plaats Bellie op weg zetten. En dan zien we wel. Een tweede kind zou ook een probleemkindje kunnen zijn. Ik heb een afwijking waardoor het bloed sneller stolt. Dat maakt dat de bloedtoevoer naar de moederkoek verstopt raakt en de foetus geen voe-

moet in september weer aan de slag. Dat wordt dus niet makkelijk. Maar ik denk dat dat met een gewoon kind ook niet gemakkelijk is. En al bij al is het nu niet veel anders dan bij een normaal kind: haar voeding is nog een probleem, maar als dat achter de rug is, is het ergste voorbij. Wij zijn in ieder geval blij: we hebben onze Bellie!" ▶

ding meer krijgt. Ik zou dan moeten bloedverdunners nemen. We zullen dus moeten overleggen. In het begin van onze relatie wilden we wel drie of vier kinderen. Maar dat zien we nu niet meer zitten." (lacht)

Ga je weer aan het werk?

Sofie: "Ik sta in het onderwijs en

In Betekom, Boortmeerbeek, Geetbets, Herent, Leuven, Oud-Heverlee, Linter, Scherpenheuvel en St.-Joris-Winge. CM hoorcentra in Halle, Liedekerke, Tervuren en Meise.

Bel steeds voor je afspraak: 016 31 44 60
www.vivantia.be

Hoorcentrum Vivantia

gratis
gehoortest

gratis
accessoire*

**Gratis accessoire
t.w.v. € 200***

*Bij aankoop van 2 hoortoestellen 'type plus of top van ReSound' ontvangt u een gratis accessoire, b.v. afstandsbediening voor hoortoestel. Actie geldig van 1 juni t.e.m. 31 augustus 2013 op vertoon van deze advertentie en enkel cumuleerbaar met 10% CM Leden korting. Dit zolang de voorraad strekt.